УДК *338.1*
JEL Code *H25*

І.В. ЖУРАКОВСЬКА*
(Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна)
В.В. ЧУДОВЕЦЬ**
(Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна)

Загальна система оподаткування фізичних осіб – підприємців: стан та перспективи

Метою статті є дослідження стану обліку та оподаткування діяльності фізичних осіб – підприємців на загальній системі та розробка пропозицій щодо її уніфікації та регламентування. Розкрито актуальні питання обліку і оподаткування діяльності фізичних осіб – підприємців на загальній системі. Проведено аналіз кількості фізичних осіб – підприємців в Україні, їх поділу за системами оподаткування, чисельності зайнятих у підприємців працівників. Виділено проблеми обліку та оподаткування підприємців на загальній системі оподаткування: відсутність належної методики обліку доходів і витрат, складнощі застосування касового методу у відповідності до вимог чинних нормативних актів, наявність необґрунтованих обмежень щодо нарахування витрат підприємцями цієї групи (застосування терміну «основні засоби подвійного призначення», обмеження щодо методів нарахування амортизації), недоліки у формі книги обліку доходів і витрат. Визначено вимоги, що повинні висуватись до витрат підприємців. Систематизовано витрати, що безпосередньо пов'язані з отриманням доходів підприємцями. Проведене дослідження дозволило обґрунтувати шляхи удосконалення обліку і оподаткування фізичних осіб – підприємців на загальній системі.

Ключові слова: *фізична особа – підприємець, облік, оподаткування, загальна система оподаткування, касовий метод, книга обліку доходів і витрат.*

И.В. ЖУРАКОВСКАЯ
(Луцкий национальный технический университет, г. Луцк, Украина)
В.В. ЧУДОВЕЦЬ
(Луцкий национальный технический университет, г. Луцк, Украина)

Общая система налогообложения физических лиц - предпринимателей: состояние и перспективы

Целью статьи является исследование состояния учета и налогообложения деятельности физических лиц – предпринимателей на общей системе и разработка предложений по ее унификации и регламентации. Раскрыты актуальные вопросы учета и налогообложения деятельности физических лиц – предпринимателей на общей системе. Проведен анализ количества физических лиц – предпринимателей в Украине, их разделения по системам налогообложения, численности занятых у предпринимателей работников. Выделены проблемы учета и налогообложения предпринимателей на общей системе налогообложения: отсутствие надлежащей методики учета доходов и расходов, сложности применения кассового метода в соответствии с требованиями действующих нормативных актов, наличие необоснованных ограничений по начислению расходов предпринимателями этой группы (применение термина «основные средства двойного назначения», ограничения относительно методов начисления амортизации), недостатки в форме книги учета доходов и расходов. Определены требования, которые должны выдвигаться к расходам предпринимателей. Систематизированы расходы, непосредственно связанные с получением доходов предпринимателями. Проведенное исследование позволило обосновать пути совершенствования учета и налогообложения физических лиц – предпринимателей на общей системе.

Ключевые слова: *физическое лицо – предприниматель, учет, налогообложение, общая система налогообложения, кассовый метод, книга учета доходов и расходов.*

* **Жураковська Ірина Володимирівна**, доцент кафедри обліку і аудиту Луцького національного технічного університету (м. Луцьк), кандидат економічних наук, доцент.

** **Чудовець Віталій Васильович**, доцент кафедри обліку і аудиту Луцького національного технічного університету (м. Луцьк), кандидат економічних наук, доцент.

I.V. ZHURAKOVSKA
(Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine)
V.V. CHUDOVETS
(Lutsk National Technical University, Lutsk, Ukraine)

General System of Taxation for Sole Entrepreneurs: Current State and Prospects

The purpose of the article is to study the status of accounting and taxation of the sole entrepreneurs' activity worked under the rules of a general system and to develop proposals for its unification and regulation. The actual issues of accounting and taxation of sole entrepreneurs in the general system are disclosed. The analysis of the number of sole entrepreneurs in Ukraine, their division into tax systems, the number of employees employed by entrepreneurs has been carried out. The problems of accounting and taxation of entrepreneurs in the general system of taxation are highlighted: the lack of proper methodology for accounting for income and expenses, the difficulties of using the cash method in accordance with the requirements of the current normative acts, the existence of unreasonable restrictions on the charging of expenses by entrepreneurs in this group (the use of the term "dual-purpose fixed assets" restrictions on the methods of accrual of depreciation), shortcomings in the form of income and expenditure accounting book. The requirements, which should be applied to expenses of entrepreneurs, are determined. The costs that are directly related to the receipt of income by entrepreneurs are systematized. The conducted research has allowed to substantiate ways of improving the accounting and taxation of sole entrepreneurs in the general system.

Keywords: *sole entrepreneur, accounting, taxation, general system of taxation, cash method, book of incomes and expenses.*

Постановка проблеми. Діяльність підприємців на загальній системі оподаткування, як показує аналіз судової практики, це «мінне поле» для підприємництва. В Україні з усіх сторін декларують його підтримку. Але, насправді, більшість підприємців, які розвивають свій бізнес та створюють нові робочі місця є безпомічними перед реаліями законодавства. Безліч питань щодо обчислення доходів і витрат є неврегульованими або просто спірними. До цієї групи підприємців застосовуються окремі правила обліку – як процесу вимірювання і узагальнення інформації про діяльність з метою оподаткування. Хоча підприємці і не зобов'язані вести бухгалтерський облік згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, проте статтею 177.01 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) передбачено складання Книги обліку доходів і витрат, яка за своєю формою є обліковим регістром, та мати підтверджуючі документи щодо походження товару.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання важливості розвитку підприємницької діяльності в Україні розкрито в багатьох працях вітчизняних науковців. Однак лише окремі дослідники виділяють особливості підприємницької діяльності на загальній системі оподаткування серед яких: К.В. Безверхий [1], Д.І. Дема [2], С.І. Ковач [1], М.М. Коцупатрий [3], Я.В. Литвиненко [5], І.В. Шевчук [2]. Актуальність окресленої проблеми на практиці підтверджується численними публікаціями на сторінках бухгалтерських журналів, відповідями на питання в єдиній базі податкових знань.

Однак, невирішеним залишається питання методики обчислення бази оподаткування податком на доходи фізичних осіб, встановлення єдиних правил визнання витрат для фізичних осіб – підприємців цієї групи. Положення ПКУ доповнюються Наказами Міністерства фінансів, які просто унеможливлюють застосування правил бухгалтерського обліку доходів і витрат ні згідно принципу нарахування, ні за касовим методом, ні за правилом першої події.

Метою статті є дослідження стану обліку та оподаткування діяльності фізичних осіб – підприємців на загальній системі та розробка пропозицій щодо її уніфікації та регламентування.

Виклад основних результатів дослідження. Господарська діяльність фізичних осіб – підприємців є важливим фактором розвитку економіки України та відіграє при цьому ще й важливу соціальну роль. На основі даних Державної служби статистики України в табл. 1 проаналізовано зміну кількості підприємців, кількості зайнятих в них осіб та частки працівників, які зайняті в бізнесі підприємців протягом 2010-2016 рр.

Як показують дані табл. 1, фізичні особи – підприємці залишаються одним з найбільших роботодавців в Україні. В останні роки кожен четвертий працівник працевлаштований саме у них. При цьому, незважаючи на зменшення кількості підприємців у 2016 році, частка зайнятих у них працівників зросла на 0,46 %.

Протягом 2017 року чисельність підприємців в Україні скоротилась у зв'язку з прийняттям змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI, які вступили в силу з 1 січня 2017 року. Зміни в законодавстві зумовили закриття «нульових» підприємців, або таких, діяльність яких була дуже незначною.

Таблиця 1

Аналіз кількості підприємців та зайнятих у них працівників в Україні у 2010-2016 роках

Рік	Кількість ФОП	Кількість зайнятих працівників у ФОП, тис. осіб	Середня кількість зайнятих працівників в одного ФОП	Частка зайнятих працівників у ФОП, %
2010	1805118	2814,5	1,56	26,13
2011	1325925	2371,4	1,79	23,33
2012	1235192	2277,9	1,92	22,88
2013	1328743	2322,6	1,76	23,88
2014	1591160	2498,2	1,57	28,40
2015	1630878	2290,3	1,41	28,00
2016	1559161	2307,2	1,48	28,46

Джерело: складено авторами за даними [7].

За даними Державної фіскальної служби України з початку 2017 року з 454 тис. фізичних осіб – підприємців, які подали заяву про зупинення своєї діяльності, 368,4 тис. – протягом останніх років не здійснювали підприємницької діяльності [9].

На рис. 1 наведемо структуру підприємців за обраними системами оподаткування станом на 01.01.2017 року.

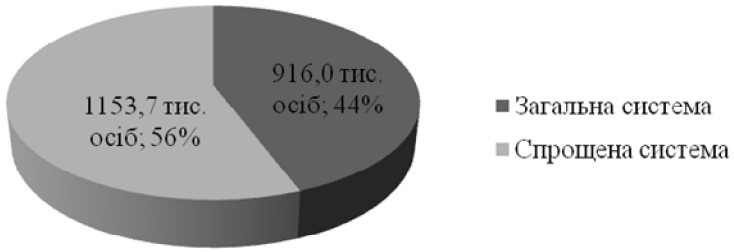

Рис. 1. **Структура фізичних осіб – підприємців за обраними системами оподаткування на 01.01.2017 року**
Джерело: складено авторами за даними [4].

Як бачимо з рис. 1, за даними ДФС України частка підприємців на загальній системі становить на 01.01.2017 року 44 %, що підтверджує необхідність дослідження та удосконалення методів обліку та оподаткування їх діяльності.

Незважаючи на велику кількість таких підприємців та їх ролі в економіці України, податкові та статистичні органи не ведуть окремого аналізу щодо обсягу реалізованої ними продукції (товарів, послуг), сплати податків та зборів. Це не дає можливості визначення ефективності загальної системи оподаткування для підприємців та обґрунтування її подальшого існування.

Більшість з підприємців обрали цю систему оподаткування вимушено, оскільки перевищили граничний обсяг доходу для платників єдиного податку або ж їх діяльність підпадає під заборону для платників єдиного податку.

Підприємці на загальній системі обчислюють суму податкових зобов'язань за даними Книги обліку доходів і витрат, яку ведуть фізичні особи – підприємці, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування, і фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність (далі – Книга обліку), форма якої затверджена Наказом Міністерства доходів і зборів України від 16.09.2013 р. № 481 [8].

Книга обліку доходів і витрат є свого роду обліковим регістром, в якому мають знаходити відображення щоденні суми доходів і витрат підприємця на загальній системі.

Згідно статті 177.2 ПКУ [6], об'єктом оподаткування підприємців є чистий оподатковуваний дохід, тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом (виручка у грошовій та негрошовій формі) і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю такої фізичної особи – підприємця.

Для дослідження методики обліку «чистого оподатковуваного доходу підприємця на загальній системі» необхідно визначитись з порядком обчислення доходів і витрат підприємця.

В ПКУ зазначено, що доходом підприємця на загальній системі є виручка у грошовій та негрошовій формі. Тобто облік доходів здійснюється за касовим методом. Касовий метод – це метод податкового обліку, за яким дата виникнення податкових зобов'язань визначається як дата зарахування (отримання) коштів на банківський рахунок (у касу) платника податку або дата отримання інших видів компенсацій вартості поставлених (або тих, що підлягають поставці) ним товарів (послуг), (пп. 14.1.266 п. 14.1 ст. 14 ПКУ). Це ж підтверджує і Порядок ведення Книги обліку, в якій передбачено, що у графі 2 відображається сума доходу, отриманого від здійснення господарської діяльності із сумарним підсумком за місяць, квартал, рік, зокрема, кошти, що надійшли на поточний рахунок, касу платника

податків та/або отримано готівкою, сума заборгованості, за якою минув строк позовної давності, вартість безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг).

До витрат підприємця, який перебуває на загальній системі, стаття 177.2 ПКУ висуває наступні вимоги:

1) документально підтверджені;

2) пов'язані з господарською діяльністю такої фізичної особи – підприємця.

Ці вимоги не пояснюють, за яким правилом слід визнавати витрати (принцип нарахування, касовий метод, правило першої події і т.д.). Уточнення містяться в Порядку ведення Книги обліку, в якій передбачено, що у графі 5 зазначаються реквізити документа, який підтверджує понесені витрати, що безпосередньо пов'язані з отриманим доходом, що засвідчують факт оплати товарів, робіт, послуг. Ця норма фактично унеможливлює правильне заповнення Книги обліку, оскільки в графі 5 часто неможливо в розумні строки вписати всі документи із відповідними реквізитами, які підтверджують факт понесення витрати та їх оплати.

У порядку заповнення Книги обліку міститься чітка вимога, що витрати мають бути оплачені. По суті це означає, що має застосовуватись касовий метод. Однак фраза про те, що витрати мають бути безпосередньо пов'язанні з отриманим доходом, видозмінює весь облік витрат. Перелік витрат, що безпосередньо пов'язані з отриманням доходів наведено в статті 177.4 ПКУ.

Всі вимоги до визнання витрат фізичними особами – підприємцями систематизовано в табл. 2.

Таблиця 2

Порядок визнання витрат фізичними особами – підприємцями на загальній системі оподаткування

№ з/п	Вимоги до визнання витрат	Пункт законодавства	Наше розуміння вимоги
1	документально підтверджені	стаття 177.2 ПКУ	Вважаємо обґрунтованим, оскільки документ є підтвердженням будь-якої господарської операції
2	пов'язані з господарською діяльністю	стаття 177.2 ПКУ	Вважаємо обґрунтованим, оскільки усуває можливість збільшення витрат за рахунок особистих покупок, не пов'язаних з діяльністю підприємця
3	оплачені	п.6 Порядку ведення Книги обліку	Вважаємо обґрунтованим, оскільки дозволяє застосовувати касовий метод, який передбачений для визнання доходів
4	безпосередньо пов'язані з отриманням доходів	п.6 Порядку ведення Книги обліку, стаття 177.4 ПКУ	Ця вимога унеможливлює організацію обліку у підприємця за правилами бухгалтерського обліку, оскільки вона не відповідає принципам обліку, не прописана чітко, що створює підґрунтя для зловживань

Джерело: систематизовано авторами на основі [6, 8].

Четверта сформульована нами вимога до визнання витрат підприємця на загальній системі містить багато питань щодо її дотримання.

На прикладі реалізації товарів зрозуміло, що витрати на придбання товарних запасів будуть включені до витрат підприємця, якщо цей товар буде проданий і постачальнику буде сплачено за нього. А якщо підприємець отримав аванс за товар і перерахував його постачальнику? Це вже є доходи і витрати, але може виявитись так, що це аванс не за ті товари, що планувалось реалізувати, тоді четверта вимога буде порушена. Варіантів є багато, а отже і можливостей зробити помилку або ж вказати на наявність помилок з боку контролюючих органів.

Щодо послуг, то для виконання вимоги щодо безпосереднього зв'язку витрат з отриманими доходами, слід вести калькуляції послуг, наприклад міжнародних перевезень, контролювати кількість пального за кожним рейсом, мастила, плати за дороги (але якщо це все оплачене авансом на спецкартки, знову можна не вгадати, в який рейс включити).

Автоматизувати облік витрат з врахуванням всіх вимог надзвичайно складно, а особливо у виробництві, де частина сировини оплачена, в частина – ні, а продукція вже реалізовується. Наші дослідження показують, що такий облік організувати складніше, ніж звичайний бухгалтерський облік підприємства на загальній системі оподаткування. Перевірити правдивість результатів такого обліку не менш складно, ніж вести ці розрахунки.

Тому на практиці бухгалтери підприємців ведуть облік витрат за касовим методом, але з врахуванням того, що витрати мають бути вже фактично понесені, про що свідчить наявність бухгалтерських документів.

Вважаємо, що до витрат підприємців мають висуватись наступні вимоги:

– документально підтверджені;

– пов'язані з господарською діяльністю;

– оплачені;

– відповідають переліку, визначеному в ПКУ.

У табл. 3 наведено перелік витрат, безпосередньо пов'язаних з отриманням доходів згідно статті 177.4 ПКУ.

Таблиця 3

Витрат, безпосередньо пов'язані з отриманням доходів

№ з/п	Стаття витрат	Зміст
1	Матеріальні витрати	витрати, до складу яких включається вартість сировини, матеріалів, товарів, що утворюють основу для виготовлення (продажу) продукції або товарів (надання робіт, послуг), купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, палива й енергії, будівельних матеріалів, запасних частин, тари й тарних матеріалів, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат
2	Витрати на оплату праці	витрати на оплату праці фізичних осіб, що перебувають у трудових відносинах з таким платником податку (далі - працівники), які включають витрати на оплату основної і додаткової заробітної плати та інших видів заохочень і виплат виходячи з тарифних ставок, у вигляді премій, заохочень, відшкодувань вартості товарів (робіт, послуг), витрати на оплату за виконання робіт, послуг згідно з договорами цивільно-правового характеру, будь-яка інша оплата у грошовій або натуральній формі, встановлена за домовленістю сторін (крім сум матеріальної допомоги, які звільняються від оподаткування згідно з нормами цього розділу)
3	Витрати на соціальне страхування	обов'язкові виплати, а також компенсація вартості послуг, які надаються працівникам у випадках, передбачених законодавством, внески платника податку на обов'язкове страхування життя або здоров'я працівників у випадках, передбачених законодавством;
4	Суми податків, зборів, які пов'язані з проведенням господарської діяльності	(крім податку на додану вартість для фізичної особи - підприємця, зареєстрованого як платник податку на додану вартість, та акцизного податку, податку на доходи фізичних осіб з доходу від господарської діяльності, податку на майно); суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у розмірах і порядку, встановлених законом; платежі, сплачені за одержання ліцензій на провадження певних видів господарської діяльності фізичною особою - підприємцем, одержання дозволу, іншого документа дозвільного характеру, які пов'язані з господарською діяльністю фізичної особи - підприємця;
5	Інші витрати	витрати на відрядження найманих працівників, на послуги зв'язку, реклами, плати за розрахунково-касове обслуговування, на оплату оренди, ремонт та експлуатацію майна, що використовується в господарській діяльності, на транспортування готової продукції (товарів), транспортно-експедиційні та інші послуги, пов'язані з транспортуванням продукції (товарів), вартість придбаних послуг, прямо пов'язаних з виробництвом товарів, виконанням робіт, наданням послуг
6	Амортизаційні відрахування	розрахунок амортизації основних засобів та нематеріальних активів здійснюється із застосуванням прямолінійного методу нарахування амортизації, за яким річна сума амортизації визначається діленням первісної вартості об'єкта основних засобів та нематеріальних активів, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів та нематеріальних активів

Джерело: систематизовано авторами на основі [6].

Дискримінаційною нормою стосовно підприємців на загальній системі є не включення відповідно до пп. 177.4.5 ПКУ до складу їх витрат, витрат на придбання та утримання основних засобів подвійного призначення: земельних ділянок, об'єктів житлової нерухомості, легкових та вантажних автомобілів (пп. 177.4.6 ПКУ).

Крім цього економічно необґрунтованою є вимога ПКУ щодо розрахунку амортизації основних засобів та нематеріальних активів підприємців на загальній системі виключно за прямолінійним методом, що ставить їх у не рівні умови з іншими платниками податків.

Проведене дослідження стану обліку і оподаткування підприємців на загальній системі довело необхідність їх удосконалення. На нашу думку необхідно:

1) чітко регламентувати застосування касового методу відображення доходів та витрат виключивши норму, що витрати мають бути безпосередньо пов'язані з отриманням доходів;

2) спростити форму Книги обліку, зокрема виключити графу 5 «реквізити документа, що підтверджує понесені витрати»;

3) виключити термін «основні засоби подвійного призначення», а натомість навести виключний перелік груп основних засобів, які не можна амортизувати і ремонт яких не включається до витрат;

4) дозволити усі передбачені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку методи нарахування амортизації основних засобів та нематеріальних активів.

Висновки. Підприємці на загальній системі оподаткування займають майже половину усіх фізичних осіб – підприємців, що працюють в Україні та є вагомим фактором економічної, соціальної та політичної стабільності в Україні. При цьому для забезпечення їх ефективної роботи в статті запропоновано внести зміни методичного характеру як в Податковий кодекс України, так і підзаконні акти, зокрема щодо форми і порядку ведення Книги обліку доходів і витрат. Отримані результати повинні стати основою для подальших досліджень з оптимізації оподаткування фізичних осіб – підприємців.

4 Список використаних джерел

1. *Безверхий, К.* Організація обліку доходів і витрат фізичних осіб – підприємців на загальній системі оподаткування [Текст] / К. Безверхий, С. Ковач // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 6. – С. 25-31.
2. *Дема, Д. І.* Спрощена система оподаткування: реалії та перспективи в Україні [Текст] / Д. І. Дема, І. В. Шевчук // Облік і фінанси АПК. – 2011. – № 1. – С. 146–149.
3. *Коцупатрий, М. М.* Системи оподаткування діяльності фізичних осіб-підприємців в Україні [Текст] / М. М. Коцупатрий, С. І. Ковач, К. В. Безверхий // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 10. – С. 183-194.
4. Лист Державної фіскальної служби України від 09.06.2017 р. № 7476/Ш/99-99-13-01-02-14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://dostup.pravda.com.ua/request/fop_2012_1016_roki
5. *Литвиненко, Я. В.* Удосконалення системи оподаткування доходів фізичних осіб в Україні [Текст] / Я. В. Литвиненко // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Економіка. – 2012. – Вип. 19. – С. 49-51.
6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
7. Показники структурної статистики по суб'єктах господарювання з розподілом за їх розмірами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/osp_u/osp_u.htm
8. Порядок ведення Книги обліку доходів і витрат, яку ведуть фізичні особи - підприємці, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування, і фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність, затверджений Наказом Міністерства доходів і зборів України від 16.09.2013 р. № 481 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1686-13/paran15#n15
9. Сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/309529.html

4 References

1. Bezverkhyi, K. & Kovach, S. (2012). Orhanizatsiia obliku dokhodiv i vytrat fizychnykh osib – pidpryiemtsiv na zahalnii systemi opodatkuvannia [Organization of the accounting of incomes and expenses of individuals - entrepreneurs on the general taxation system]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, (6), 25-31.
2. Dema, D. I. & Shevchuk, I. V. (2011). Sproshchena systema opodatkuvannia: realii ta perspektyvy v Ukraini [Simplified tax system: realities and prospects in Ukraine]. *Oblik i finansy APK*, No. 1, 146–149.
3. Kotsupatryi, M. M., Kovach, S. I., Bezverkhyi, K. V. (2012). Systemy opodatkuvannia diialnosti fizychnykh osib-pidpryiemtsiv v Ukraini [System of taxation of the activities of individuals-entrepreneurs in Ukraine]. *Aktualni problemy ekonomiky*, (10), 183-194.
4. Derzhavna fiskalna sluzhba Ukrainy. (2017). Lyst Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy vid 09.06.2017 No 7476/Sh/99-99-13-01-02-14 [The letter of the Fiscal Service of Ukraine on 09.06.2017 No.7476/Sh/99-99-13-01-02-14]. Retrieved from https://dostup.pravda.com.ua/request/fop_2012_1016_roki
5. Lytvynenko, Ya. V. (2012). Udoskonalennia systemy opodatkuvannia dokhodiv fizychnykh osib v Ukraini [Improvement of the system of taxation of personal income in Ukraine]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Ser.: Ekonomika*, (19), 49-51.
6. Verkhovna Rada Ukrainy. (2010). Podatkovyi kodeks Ukrainy [The Tax Code of Ukraine]. Retrieved from http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
7. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2017). Pokaznyky strukturnoi statystyky po subiektakh hospodariuvannia z rozpodilom za yikh rozmiramy [Indicators of structural statistics for economic entities with distribution by their size]. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/osp_u/osp_u.htm
8. Ministerstvo dokhodiv i zboriv Ukrainy. (2013). Poriadok vedennia Knyhy obliku dokhodiv i vytrat, yaku vedut fizychni osoby - pidpryiemtsi, krim osib, shcho obraly sproshchenu systemu opodatkuvannia, i fizychni osoby, yaki provadiat nezalezhnu profesiinu diialnist [The procedure for keeping the Book of Accounting of Income and Expenses, conducted by individuals - entrepreneurs, except for those who have chosen a simplified taxation system, and individuals engaged in independent professional activity]. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1686-13/paran15#n15
9. Derzhavna fiskalna sluzhba Ukrainy. (2017). Na sproshchenii ta zahalnii systemi opodatkuvannia na sohodni zdiisniuiut diialnist 1 mln. 650 tys. fizychnykh osib – pidpryiemtsiv [For a simplified and general taxation system, today 1 million 650 thousand individuals are operating]. Retrieved from http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/309529.html